ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 18ης Δεκεμβρίου 2008 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-101/07 P και C-110/07 P,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως βάσει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκαν στις 20 και 19 Φεβρουαρίου 2007, αντιστοίχως,

Coop de France bétail et viande, πρώην Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον M. Ponsard, avocat, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο (C-101/07 P),

Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), με έδρα το Παρίσι,

Fédération nationale bovine (FNB), με έδρα το Παρίσι,

Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL), με έδρα το Παρίσι,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Jeunes agriculteurs (JA), με έδρα το Παρίσι,

εκπροσωπούμενοι από τους V. Ledoux και B. Neouze, avocats (C-110/07 P),

αναιρεσείοντες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπούμενη από τους A. Bouquet και X. Lewis, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

η **Γαλλική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την S. Ramet,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka και U. Lõhmus (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Απριλίου 2008,

λαμβάνοντας υπόψη την από 2 Οκτωβρίου 2008 διάταξη περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Οκτωβρίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με τις αιτήσεις τους αναιρέσεως, η Coop de France bétail et viande, πρώην Fédération nationale de coopération bétail et viande (στο εξής: FNCBV) (C-101/07 P), καθώς και η Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (στο εξής: FNSEA), η

Fédération nationale bovine (στο εξής: FNB), η Fédération nationale des producteurs de lait (στο εξής: FNPL) και οι Jeunes agriculteurs (στο εξής: JA) (C-110/07 P) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2006, Τ-217/03 και Τ-245/03, FNCBV κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-4987 (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο, αφενός, μείωσε το πρόστιμο που τους επέβαλε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την απόφαση 2003/600/ΕΚ, της 2ας Απριλίου 2003, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση COMP/C.38.279/F3 — Γαλλικό βόειο κρέας) (ΕΕ L 209, σ. 12, στο εξής: επίδικη απόφαση), και, αφετέρου, απέρριψε κατά τα λοιπά τις προσφυγές περί ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής.

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), ορίζει τα εξής:

«2. Η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει με απόφαση στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμο ύψους χιλίων μέχρις ενός εκατομμυρίου λογιστικών μονάδων, ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό του κύκλου εργασιών που επραγματοποιήθη κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [81], παράγραφος 1, [ΕΚ] ή του άρθρου [82 ΕΚ]

β) παραβαίνουν υποχρέωση επιβεβλημένη δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1.

Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη, εκτός από την σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της.»

3 Σύμφωνα με το σημείο 5, στοιχείο γ΄, της ανακοινώσεως της Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ» (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές):

«Στις υποθέσεις όπου εμπλέκονται ενώσεις επιχειρήσεων, είναι σημαντικό να απευθύνονται στο μέτρο του δυνατού οι σχετικές αποφάσεις στις επιμέρους επιχειρήσεις που απαρτίζουν την ένωση και να τους επιβάλλονται ατομικά πρόστιμα.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαδικασία αυτή αποδεικνύεται ανέφικτη (π.χ. όταν ο αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετέχουν ανέρχεται στις δεκάδες χιλιάδες), και κατά παρέκκλιση των διαδικασιών που προβλέπει η συνθήκη ΕΚΑΧ, πρέπει να επιβάλλεται στον συνασπισμό ένα συνολικό πρόστιμο, υπολογιζόμενο σύμφωνα με τις προεκτεθείσες αρχές, αλλά ισοδύναμο με το σύνολο των ατομικών προστίμων που θα μπορούσαν να είχαν επιβληθεί σε καθένα από τα μέλη του.»

4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 35), προβλέπει ότι τα άρθρα 81 ΕΚ και 86 ΕΚ, καθώς και οι διατάξεις εφαρμογής τους εφαρμόζονται σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που διαλαμβάνονται στα άρθρα 81, παράγραφος 1, ΕΚ και 82 ΕΚ και αφορούν την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων τα οποία απαριθμούνται

στο παράρτημα Ι της Συνθήκης ΕΚ, και μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα ζώντα ζώα και τα κρέατα και βρώσιμα παραπροϊόντα σφαγίων, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 2 του κανονισμού αυτού.

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Το άρθρο [81], παράγραφος 1, [ΕΚ] δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργανώσεως αγοράς ή είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερομένων στο άρθρο [33 ΕΚ] στόχων. Δεν εφαρμόζεται ιδίως σε συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές παραγωγών, ενώσεων παραγωγών ή ενώσεων των ενώσεων αυτών ενός μόνο κράτους μέλους κατά το μέτρο που, χωρίς να συνεπάγονται την υποχρέωση εφαρμογής καθορισμένης τιμής, αφορούν την παραγωγή ή την πώληση γεωργικών προϊόντων ή την χρήση κοινών εγκαταστάσεων αποθηκεύσεως, επεξεργασίας ή μεταποιήσεως γεωργικών προϊόντων, εκτός αν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κατ' αυτόν τον τρόπο αποκλείεται ο ανταγωνισμός ή ότι διακυβεύονται οι στόχοι του άρθρου [33 ΕΚ].»

Το ιστορικό των διαφορών

6 Τα πραγματικά περιστατικά λόγω των οποίων ασκήθηκαν οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου, όπως εκτίθενται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μπορούν, για την έκδοση της παρούσας αποφάσεως, να συνοψισθούν ως εξής.

7 Η αναιρεσείουσα στην υπόθεση C-101/07 P, η FNCBV, περιλαμβάνει 300 συνεταιριστικές ομάδες παραγωγών των τομέων εκτροφής βοοειδών, χοίρων και προβάτων και τριάντα περίπου ομάδες ή επιχειρήσεις σφαγής και μεταποίησης κρεάτων στη Γαλλία.

8 Οι αναιρεσείοντες στην υπόθεση C-101/07 P, ήτοι η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, αποτελούν συνδικαλιστικές οργανώσεις διεπόμενες από το γαλλικό δίκαιο. Η FNSEA αποτελεί την κύρια γαλλική γεωργική συνδικαλιστική οργάνωση. Από εδαφικής απόψεως, αποτελείται από τοπικές συνδικαλιστικές οργανώσεις, που ανήκουν σε νομαρχιακές ομοσπονδίες ή ενώσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων (στο εξής: FDSEA). Η FNSEA αριθμεί, εξάλλου, 33 εξειδικευμένες ενώσεις που αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα κάθε είδους παραγωγής, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η FNB και η FNPL. Οι JA εκπροσωπούν τους γεωργούς ηλικίας κάτω των 35 ετών. Για να γίνει κανείς μέλος στο τοπικό κέντρο των JA, πρέπει να είναι μέλος σε μια συνδικαλιστική οργάνωση που να ανήκει σε μια FDSEA.

9 Κατόπιν της ανακαλύψεως σε διάφορα κράτη μέλη, από τον Οκτώβριο του 2000, νέων κρουσμάτων σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών, της αποκαλούμενης «ασθένειας της τρελής αγελάδας», καθώς και κρουσμάτων αφθώδους πυρετού στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα κοινοτικά όργανα έλαβαν πληθώρα μέτρων, για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών η οποία είχε προκαλέσει μείωση της κατανάλωσης κρέατος.

10 Έτσι, το πεδίο εφαρμογής των μηχανισμών παρεμβάσεως, που αποσκοπούν στην απόσυρση από την αγορά ορισμένων ποσοτήτων βοοειδών για να σταθεροποιηθεί η προσφορά σε σχέση με τη ζήτηση, διευρύνθηκε και δημιουργήθηκαν ένα καθεστώς αγοράς ζώντων ζώων, καθώς και ένας μηχανισμός αγορών με διαγωνισμό σφαγίων ή ημιμορίων σφαγίων (αποκαλούμενος «ειδικό σύστημα αγορών»). Επιπλέον, η Επιτροπή επέτρεψε σε διάφορα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και στη Γαλλία, να χορηγήσουν επιδοτήσεις στον τομέα των βοοειδών.

11 Τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2001, οι σχέσεις μεταξύ κτηνοτρόφων και σφαγέων ήσαν ιδιαίτερα τεταμένες στη Γαλλία, τα δε προαναφερθέντα μέτρα κρίθηκαν ανεπαρκή από τους γεωργούς. Ομάδες κτηνοτρόφων σταμάτησαν παράνομα φορτηγά οχήματα για να ελέγξουν την καταγωγή του μεταφερομένου κρέατος και προέβησαν σε αποκλεισμούς σφαγείων. Οι ενέργειες αυτές κατέληξαν σε ορισμένες περιπτώσεις σε καταστροφές υλικού και κρεάτων. Για να άρουν τον αποκλεισμό των σφαγείων, οι κτηνοτρόφοι που διαδήλωναν απαίτησαν από τους σφαγείς να αναλάβουν δεσμεύσεις, ιδίως να αναστείλουν τις εισαγωγές και να εφαρμόσουν μια «συνδικαλιστική» κλίμακα τιμών.

12 Τον Οκτώβριο του 2001, πραγματοποιήθηκαν διάφορες συναντήσεις μεταξύ των ομοσπονδιών που εκπροσωπούν τους εκτροφείς βοοειδών, ήτοι της FNSEA, της FNB, της FNPL και των JA, και των ομοσπονδιών που εκπροσωπούν τους σφαγείς, ήτοι της Fédération nationale de l'industrie et des commerces en gros des viandes (στο εξής: FNICGV) και της FNCBV. Κατόπιν μιας συναντήσεως της 24ης Οκτωβρίου 2001, που οργανώθηκε μετά από αίτηση του Γάλλου Υπουργού Γεωργίας, συνήφθη η συμφωνία των ομοσπονδιών κτηνοτρόφων και σφαγέων σχετικά με την κλίμακα ελάχιστων τιμών στην είσοδο του σφαγείου των αγελάδων που έχουν αποσυρθεί από την παραγωγή (στο εξής: συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001) μεταξύ των έξι αυτών ομοσπονδιών. Στις 30 Οκτωβρίου 2001, η Επιτροπή απέστειλε στις γαλλικές αρχές επιστολή ζητώντας πληροφορίες σχετικά με τη συμφωνία αυτή.

13 Η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 αποτελούνταν από δύο σκέλη. Το πρώτο αφορούσε την ανάληψη δέσμευσης για προσωρινή αναστολή των εισαγωγών, που δεν έκανε καμία διάκριση μεταξύ των διαφόρων ειδών βοείου κρέατος. Το δεύτερο συνίστατο στην ανάληψη δέσμευσης εφαρμογής της κλίμακας των τιμών αγοράς στην είσοδο του σφαγείου για τις αποσυρθείσες (από την παραγωγή) αγελάδες, ήτοι τις αγελάδες που προορίζονται είτε για αναπαραγωγή είτε για παραγωγή γάλακτος, της οποίας οι λεπτομέρειες ορίζονταν στη συμφωνία. Έτσι, η εν λόγω συμφωνία περιείχε έναν κατάλογο τιμών ανά χιλιόγραμμο σφαγίου για ορισμένες κατηγορίες αγελάδων και τον τρόπο υπολογισμού της τιμής που έπρεπε να εφαρμοστεί για άλλες κατηγορίες, σε συνάρτηση ιδίως με την ειδική τιμή αγοράς που ορίζουν οι κοινοτικές αρχές. Η ως άνω συμφωνία επρόκειτο να τεθεί σε ισχύ στις 29 Οκτωβρίου 2001 και να εφαρμοστεί μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου 2001.

14 Στις 9 Νοεμβρίου 2001, οι γαλλικές αρχές απάντησαν στην από 30 Οκτωβρίου 2001 αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής.

15 Στις 9 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή απέστειλε επίσης στην FNSEA, στην FNB, στην FNPL, στους JA, καθώς και στην FNICGV αίτηση παροχής πληροφοριών, βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν γνώριζε ακόμα ότι η FNCBV είχε και αυτή υπογράψει τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001, η τελευταία αυτή δεν ήταν αποδέκτης της ως άνω αιτήσεως παροχής πληροφοριών. Οι εν λόγω πέντε ομοσπονδίες απάντησαν στην ως άνω αίτηση στις 15 και στις 23 Νοεμβρίου 2001.

16 Στις 19 Νοεμβρίου 2001, ο πρόεδρος της FNICGV πληροφόρησε τον πρόεδρο της FNSEA ότι ήταν υποχρεωμένος να επισπεύσει στις 19 Νοεμβρίου 2001 την ημερομηνία λήξεως της εφαρμογής της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001, που αρχικά προβλεπόταν για τις 30 Νοεμβρίου 2001.

17 Στις 26 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στις έξι ομοσπονδίες που είχαν υπογράψει τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001, αναφέροντας ότι τα περιστατικά τα οποία γνώριζε συνιστούσαν παράβαση των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού και καλώντας τες να της υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους το αργότερο στις 30 Νοεμβρίου 2001. Με την επιστολή αυτή, η Επιτροπή ανέφερε ότι, «αν δεν υποβάλλονταν ικανοποιητικές προτάσεις εντός της προθεσμίας αυτής, προετίθετο να κινήσει διαδικασία, αφενός, για να διαπιστωθούν οι παραβάσεις αυτές και να διαταχθεί ο τερματισμός τους αν είχε παραταθεί η συμφωνία [της 24ης Οκτωβρίου 2001] και, αφετέρου, για να επιβάλει ενδεχομένως πρόστιμα». Οι ομοσπονδίες απάντησαν στην Επιτροπή διευκρινίζοντας ότι η συμφωνία θα έληγε στις 30 Νοεμβρίου 2001 και ότι δεν θα παρατεινόταν.

18 Στις 17 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή διενήργησε ελέγχους στις εγκαταστάσεις της FNSEA και της FNB στο Παρίσι, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, καθώς και στις εγκαταστάσεις της FNICGV στην πόλη αυτή, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

19 Στις 24 Ιουνίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση αιτιάσεων την οποία απηύθυνε στις έξι ομοσπονδίες που είχαν υπογράψει τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001. Οι ομοσπονδίες αυτές υπέβαλαν τις γραπτές παρατηρήσεις τους μεταξύ της 23ης Σεπτεμβρίου και της 4ης Οκτωβρίου 2002. Η ακρόαση των εν λόγω ομοσπονδιών πραγματοποιήθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2002. Στις 10 Ιανουαρίου 2003, η Επιτροπή απέστειλε στις προσφεύγουσες αίτηση παροχής πληροφοριών κατά την έννοια του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Τους ζήτησε, μεταξύ άλλων, να της γνωστοποιήσουν, για τα έτη 2001 και 2002, το συνολικό ποσόν και την κατανομή ανά προέλευση των εσόδων κάθε ομοσπονδίας και τους ισολογισμούς τους, καθώς και, για το τελευταίο διαθέσιμο οικονομικό έτος, τόσο τον ολικό όσο και τον συνδεόμενο με την παραγωγή ή τη σφαγή βοοειδών κύκλο εργασιών των άμεσων ή/και έμμεσων μελών τους. Οι προσφεύγουσες απάντησαν στην αίτηση αυτή με επιστολές της 22ας, της 24ης, της 27ης και της 30ής Ιανουαρίου 2003.

20 Στις 2 Απριλίου 2003, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, της οποίας αποδέκτες ήσαν οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες και η FNICGV.

21 Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, οι εν λόγω ομοσπονδίες παρέβησαν το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, λόγω του ότι συνήψαν, στις 24 Οκτωβρίου 2001, γραπτή συμφωνία με σκοπό τον καθορισμό της ελάχιστης τιμής αγοράς ορισμένων κατηγοριών βοοειδών και την αναστολή των εισαγωγών βοείου κρέατος στη Γαλλία, καθώς και λόγω του ότι συνήψαν, μεταξύ τέλους Νοεμβρίου και αρχών Δεκεμβρίου 2001, προφορική συμφωνία με τους ίδιους στόχους (στο εξής: προφορική συμφωνία), η οποία εφαρμόζεται από τότε που έληξε η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001.

22 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 135 έως 149 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή θεώρησε ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και η προφορική συμφωνία δεν ήσαν αναγκαίες για την επίτευξη των σκοπών της κοινής γεωργικής πολιτικής που προβλέπονται στο άρθρο 33 ΕΚ και απέκλεισε την εφαρμογή εν προκειμένω της εξαιρέσεως του κανονισμού 26 υπέρ ορισμένων δραστηριοτήτων συνδεομένων με την παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων. Επιπλέον, οι συμφωνίες αυτές δεν

περιλαμβάνονταν μεταξύ των μέσων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) 1254/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 160, σ. 21), ή τα σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού αυτού νομοθετήματα. Τέλος, τα ληφθέντα δυνάμει των συμφωνιών αυτών μέτρα δεν είναι ανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

23 Κατά την επίδικη απόφαση, η παράβαση άρχισε στις 24 Οκτωβρίου 2001 και διήρκεσε, τουλάχιστον, μέχρι τις 11 Ιανουαρίου 2002, ημερομηνία λήξης της τελευταίας τοπικής συμφωνίας που συνήφθη κατ' εφαρμογήν της δέσμευσης που ανελήφθη σε εθνικό επίπεδο και της οποίας έλαβε γνώση η Επιτροπή.

24 Λόγω της φύσης της και της γεωγραφικής εκτάσεως της σχετικής αγοράς, η παράβαση χαρακτηρίστηκε ως πολύ σοβαρή. Η Επιτροπή, για να καθορίσει τον βαθμό ευθύνης κάθε αναιρεσείουσας ομοσπονδίας, έλαβε υπόψη της τη σχέση μεταξύ των ετήσιων εισφορών που εισπράττει η κύρια γεωργική ομοσπονδία, ήτοι η FNSEA, και του ποσού των εισφορών που εισπράττει εκάστη των λοιπών ομοσπονδιών. Δεδομένου, εξάλλου, ότι η παράβαση ήταν μικρής διάρκειας, η Επιτροπή δεν προσαύξησε συναφώς το βασικό ποσόν.

25 Εν συνεχεία, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, έναντι των προσφευγουσών, διάφορες επιβαρυντικές περιστάσεις:

— αύξησε κατά 30 % το ύψος των προστίμων που επέβαλε στην FNSEA, στην FNB και στους JA, λόγω του ότι τα μέλη τους χρησιμοποίησαν βία προκειμένου να εξαναγκάσουν τις ομοσπονδίες των σφαγέων να υιοθετήσουν τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001,

— έλαβε υπόψη έναντι όλων των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών την επιβαρυντική περίσταση της μυστικής παρατάσεως της συμφωνίας μετά την από 26 Νοεμβρίου 2001 προειδοποιητική επιστολή της και τους επέβαλε προσαύξηση 20 %,

— έλαβε υπόψη τον βασικό ρόλο της FNB κατά την προετοιμασία και τη διάπραξη της παραβάσεως, προσαυξάνοντας κατά 30 % το πρόστιμο που επέβαλε στην ομοσπονδία αυτή.

26 Περαιτέρω, η Επιτροπή έλαβε υπόψη διάφορες ελαφρυντικές περιστάσεις:

— δεδομένου ότι η FNPL είχε παθητικό ρόλο και ακολούθησε τις καταστάσεις, η Επιτροπή μείωσε κατά 30 % το ύψος του προστίμου που της επέβαλε,

— όσον αφορά την FNCBV, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, καταρχάς, την έντονη παρέμβαση του Γάλλου Υπουργού Γεωργίας υπέρ της σύναψης της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 (μείωση κατά 30 %) και, δεύτερον, τις παράνομες ενέργειες των γεωργών με σκοπό τον αποκλεισμό των εγκαταστάσεων των μελών της FNCBV (νέα μείωση κατά 30 %).

27 Επιπλέον, σύμφωνα με το σημείο 5, στοιχείο β΄, των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, ιδίως το οικονομικό πλαίσιο που χαρακτηριζόταν από την κρίση του τομέα, και μείωσε κατά 60 % το ύψος των προστίμων που προκύπτουν από την εφαρμογή των προαναφερθεισών προσαυξήσεων και μειώσεων.

28 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τις ακόλουθες διατάξεις:

«*Άρθρο 1*

Η [FNSEA], η [FNB], η [FNPL], οι [JA], η [FNICGV] και η [FNCBV] παρέβησαν το άρθρο 81 παράγραφος 1, [ΕΚ] με το να συνάψουν, στις 24 Οκτωβρίου 2001, συμφωνία η οποία είχε ως αντικείμενο την αναστολή των εισαγωγών βοείου κρέατος στη Γαλλία και τον καθορισμό ελάχιστης τιμής για ορισμένες κατηγορίες ζώων, καθώς και με το να συνάψουν προφορικά συμφωνία με παρόμοιο σκοπό στα τέλη Νοεμβρίου και τις αρχές Δεκεμβρίου 2001.

Η παράβαση άρχισε στις 24 Οκτωβρίου 2001 και παρήγε αποτελέσματα τουλάχιστον έως τις 11 Ιανουαρίου 2002.

Άρθρο 2

Οι ομοσπονδίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 οφείλουν να τερματίσουν πάραυτα την εν λόγω παράβαση, εφόσον δεν το έχουν ήδη πράξει. Στο εξής θα απόσχουν από κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική η οποία δύναται να έχει τους ίδιους ή παρόμοιους με την παράβαση στόχους και αποτελέσματα.

Άρθρο 3

Επιβάλλονται τα εξής πρόστιμα:

— FNSEA: 12 εκατομμύρια ευρώ,

— FNB: 1,44 εκατομμύρια ευρώ,

— JA: 600 000 ευρώ,

— FNPL: 1,44 εκατομμύρια ευρώ,

— FNICGV: 720 000 ευρώ,

— FNCBV: 480 000 ευρώ.»

Οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

29 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 και 20 Ιουνίου 2003, αντίστοιχα, η FNCBV, αφενός, και η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, αφετέρου, άσκησαν δύο προσφυγές με αντικείμενο την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και, επικουρικώς, την ακύρωση των προστίμων που τους είχαν επιβληθεί ή τη μείωση των ποσών των προστίμων αυτών. Με διάταξη της 9ης Νοεμβρίου 2004, το Πρωτοδικείο απέρριψε, ως απαράδεκτη, την προσφυγή που άσκησε η FNICGV στις 7 Ιουλίου 2003.

30 Με διατάξεις της 6ης Νοεμβρίου 2003, επετράπη στη Γαλλική Δημοκρατία να παρέμβει σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις προς στήριξη των αιτημάτων των προσφευγουσών ομοσπονδιών. Με διάταξη της 3ης Απριλίου 2006, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων.

31 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο

— καθόρισε στις 360 000 ευρώ το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην FNCBV προσφεύγουσα στην υπόθεση T-217/03,

— μείωσε το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες ομοσπονδίες στην υπόθεση T-245/03 στα 9 000 000 ευρώ για την FNSEA, στο 1 080 000 ευρώ για την FNB, στο 1 080 000 ευρώ για την FNPL και στις 450 000 ευρώ για τους JA,

— απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά,

— καταδίκασε τις προσφεύγουσες ομοσπονδίες να φέρουν τα έξοδά τους που αφορούν την κύρια διαδικασία και τα τρία τέταρτα των εξόδων της Επιτροπής που αφορούν τη διαδικασία αυτή,

— καταδίκασε την Επιτροπή να φέρει το ένα τέταρτο των εξόδων της που αφορούν την κύρια διαδικασία και το σύνολο των εξόδων που αφορούν τις διαδικασίες των ασφαλιστικών μέτρων και

— αποφάσισε ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα, φέρει τα δικά της έξοδα.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

32 Με απόφαση της 29ης Ιουνίου 2008, το Δικαστήριο παρέπεμψε τις δύο υποθέσεις στο τρίτο τμήμα, συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο του τρίτου τμήματος, U. Lõhmus (εισηγητή), J. Klučka, A. Ó Caoimh και P. Lindh, δικαστές. Δεδομένου ότι κανείς από τους διάδικους δεν ζήτησε να αναπτύξει προφορικώς τις παρατηρήσεις του, το Δικαστήριο αποφάσισε να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς προφορική διαδικασία. Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Απριλίου 2005, με την οποία περατώθηκε η προφορική διαδικασία.

33 Δεδομένου ότι η P. Lindh εκωλύετο, το τρίτο τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, διέταξε την επανάληψη της διαδικασίας προκειμένου να την αντικαταστήσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11ζ, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, με τον επόμενο κατά τη σειρά δικαστή του πίνακα του άρθρου 11ε, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, εν προκειμένω τον J. N. Cunha Rodrigues.

34 Κατόπιν της συνεδριάσεως της 16ης Οκτωβρίου 2008, κατά την οποία ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του, περατώθηκε η προφορική διαδικασία.

Τα αιτήματα των διαδίκων στην κατ' αναίρεση διαδικασία

35 Στην υπόθεση C-101/07 P, η FNCBV ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση,

— επικουρικώς, να μειώσει το ποσό του προστίμου που καθορίστηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σε 360 000 ευρώ και

— εν πάση περιπτώσει, να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία της κύριας δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου και ενώπιον του Δικαστηρίου.

36 Στην υπόθεση C-110/07 P, η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA ζητούν από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση,

— επικουρικώς, να μειώσει τα ποσά των προστίμων που καθορίστηκαν με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σε 9 000 000 ευρώ για την FNSEA, σε 1 080 000 ευρώ για την FNB, σε 1 080 000 ευρώ για την FNPL και σε 450 000 ευρώ για τους JA και

— εν πάση περιπτώσει, να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των εξόδων με τα οποία επιβαρύνθηκαν στο πλαίσιο των διαδικασιών ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου.

37 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να δεχθεί τις δύο αιτήσεις αναιρέσεως και να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

38 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθούν οι δύο αιτήσεις αναιρέσεως και να καταδικαστούν οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες στα δικαστικά έξοδα.

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

39 Το Δικαστήριο, αφού άκουσε τους διαδίκους και τον γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε τη συνεκδίκαση των υποθέσεων C-101/07 P και C-110/07 P, λόγω συνάφειας, προς διευκόλυνση της προφορικής και της έγγραφης διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας.

Οι λόγοι αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως

40 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η FNCBV προβάλλει πέντε λόγους αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως, ορισμένοι εκ των οποίων περιλαμβάνουν πολλά σκέλη:

— ο πρώτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Πρωτοδικείο δεν αναγνώρισε την εκ μέρους της Επιτροπής προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας με την ανακοίνωσή της αιτιάσεων (σκέψεις 217 έως 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— ο δεύτερος λόγος αντλείται από την εκ μέρους του Πρωτοδικείου παραμόρφωση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων, ήτοι:

— των χειρόγραφων σημειώσεων του διευθυντή της FNB σχετικά με τη συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2001 (σκέψεις 169 έως 174 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— της δηλώσεως του αντιπροέδρου της FNB της 4ης Δεκεμβρίου 2001 στη *Vendée agricole* (σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— του σημειώματος επικαιρότητας της Fédération vendéenne des producteurs της 5ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 177 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— του ενημερωτικού σημειώματος της FNPL της 10ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως), και

— ορισμένων αποσπασμάτων των χειρόγραφων σημειώσεων του διευθυντή της FNB σχετικά με τη συνεδρίαση της 5ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 180 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως);

— ο τρίτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο ως προς την εκτίμηση της αποδείξεως της προσχωρήσεως της FNCBV στην προφορική συμφωνία, λόγω του ότι:

— αφενός, το Πρωτοδικείο πλανήθηκε περί το δίκαιο κατά τον νομικό χαρακτηρισμό της προσχωρήσεως της ομοσπονδίας αυτής στην εν λόγω συμφωνία και

— αφετέρου, υφίσταται μια αντίφαση στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως μεταξύ της αναγνωρίσεως της εν λόγω προσχωρήσεως και του γεγονότος ότι ασκήθηκε βία κατά της ομοσπονδίας αυτής

— ο τέταρτος λόγος, που προβάλλεται επικουρικώς, αντλείται από το γεγονός ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και η προφορική συμφωνία δεν έχουν χαρακτήρα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, οπότε το Πρωτοδικείο πλανήθηκε περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντας τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 ως αντίθετη προς τον ανταγωνισμό και μη λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της παρατάσεως της συμφωνίας αυτής, και

— ο πέμπτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17,

— λόγω της παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και

— λόγω αντιφατικού σκεπτικού.

41 Η FNCBV προβάλλει, εξάλλου, έναν έκτο λόγο μερικής αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και μειώσεως του ποσού του προστίμου που της επιβλήθηκε, ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.

42 Προς στήριξη των αιτήσεών τους αναιρέσεως, η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA προβάλλουν τους ακόλουθους τέσσερις λόγους:

— ο πρώτος λόγος αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, καθόσον το Πρωτοδικείο παρέλειψε να λάβει υπόψη δύο ουσιώδη στοιχεία αποδεικνύοντα τη μη παράταση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 πέραν της 30ής Νοεμβρίου 2001 (σκέψεις 159 έως 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— ο δεύτερος λόγος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ανακοίνωση αιτιάσεων της Επιτροπής ήταν επαρκώς σαφής και ακριβής (σκέψεις 217 έως 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)

— ο τρίτος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, καθόσον το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη το άθροισμα των κύκλων εργασιών των μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών και έκρινε ότι τα επιβληθέντα από την Επιτροπή πρόστιμα δεν υπερέβαιναν το ανώτατο όριο που καθορίζει η διάταξη αυτή (σκέψεις 312 έως 334 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και

— ο τέταρτος λόγος αντλείται από παράβαση του κανόνα περί μη σωρεύσεως και από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας των κυρώσεων, καθόσον το Πρωτοδικείο επέβαλε σε κάθε μία από τις ομοσπονδίες χωριστό πρόστιμο, λαμβάνοντας υπόψη το άθροισμα των κύκλων εργασιών των κοινών μελών τους (σκέψεις 340 έως 346 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Επί του πρώτου λόγου που προβάλλει η FNCBV και επί του δευτέρου λόγου που προβάλλουν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, οι οποίοι αντλούνται από πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Πρωτοδικείο δεν αναγνώρισε την εκ μέρους της Επιτροπής και διά της ανακοινώσεώς της αιτιάσεων προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

43 Με τον πρώτο και δεύτερο λόγο τους, αντιστοίχως, η FNCBV, αφενός, και η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, αφετέρου, υποστηρίζουν ότι, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή περιορίστηκε να αναφέρει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία που μπορούν να επισύρουν πρόστιμο, όπως είναι η σοβαρότητα και η διάρκεια της φερόμενης παραβάσεως και το γεγονός ότι αυτή διεπράχθη εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, ενώ, αντίθετα προς ό,τι έκρινε το Πρωτοδικείο, θα έπρεπε να αναφέρει ότι θα υπολόγιζε το ενδεχόμενο πρόστιμο λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο εργασιών των μελών τους.

44 Οι δύο αυτοί λόγοι δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί.

45 Συγκεκριμένα, από τη σκέψη 219 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το επιχείρημα ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να αναφέρει με την ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι επρόκειτο να υπολογίσει το ύψος των προστίμων με βάση τους κύκλους εργασιών των μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών προβλήθηκε ήδη ενώπιον του Πρωτοδικείου και ότι το Πρωτοδικείο ορθώς το απέρριψε, με τη σκέψη 224 της αποφάσεως αυτής, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου της οποίας έγινε μνεία στις σκέψεις 222 και 223 της εν λόγω αποφάσεως.

46 Έτσι, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 221 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι κατά το στάδιο τη εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως η Επιτροπή έλαβε υπόψη τους κύκλους εργασιών των βασικών μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών προκειμένου να ελέγξει αν τηρήθηκε, όσον αφορά το ύψος των προστίμων, το ανώτατο όριο του 10 % που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.

47 Όμως, όπως τόνισε το Πρωτοδικείο, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η παροχή στοιχείων με την ανακοίνωση των αιτιάσεων σχετικά με το ύψος των προστίμων των οποίων μελετάται η επιβολή, πριν παρασχεθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους επί των αιτιάσεων που ελήφθησαν υπόψη κατ' αυτών, θα προδίκαζε κατά τρόπον ανάρμοστο την απόφαση της Επιτροπής (απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 21).

48 Προς στήριξη του λόγου τους αναιρέσεως, η FNCBV, καθώς και η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, υποστηρίζουν, επιπλέον, ότι η υποχρέωση της Επιτροπής να αναφέρει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων το πώς θα υπολογιστεί το ενδεχόμενο πρόστιμο είναι τοσούτω μάλλον προφανής καθόσον η Επιτροπή προέβη σε μεταστροφή σε σχέση με τη μέθοδο που παραδοσιακά χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό των προστίμων, πράγμα που αναγνώρισε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 237 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στον βαθμό που οι εν λόγω ομοσπονδίες δε είχαν τη δυνατότητα να προβλέψουν μια τέτοια αλλαγή μεθόδου και δεν μπορούσαν επομένως να αμυνθούν επί του σημείου αυτού, το Πρωτοδικείο θα έπρεπε να αναγνωρίσει την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που διέπραξε η Επιτροπή με την ανακοίνωση των αιτιάσεων την οποία εξέδωσε.

49 Εντούτοις, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, την οποία υπενθύμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 218 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει ότι η Επιτροπή, αν αναφέρει ρητώς, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι πρόκειται να εξετάσει το αν πρέπει να επιβάλει πρόστιμα στις οικείες επιχειρήσεις και αν αναφέρει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία που μπορούν να επισύρουν πρόστιμο, όπως είναι η σοβαρότητα και η διάρκεια της φερόμενης παραβάσεως και το γεγονός ότι αυτή διεπράχθη «εκ προθέσεως ή εξ αμελείας», πληροί την υποχρέωσή της σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή, ενεργώντας έτσι, παρέχει στις επιχειρήσεις τα αναγκαία στοιχεία για να αμυνθούν όχι μόνον έναντι της διαπιστώσεως της παραβάσεως, αλλά και έναντι της επιβολής προστίμου (βλ., υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 428).

50 Όσον αφορά τη συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών για τον υπολογισμό των προστίμων, αρκεί η διαπίστωση ότι μια τέτοια πρακτική της Επιτροπής δεν είναι νέα και γίνεται δεκτή από τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-298/98 P, Finnboard κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10157, σκέψη 66 καθώς και του Πρωτοδικείου της 23ης Φεβρουαρίου 1994, T-39/92 και T-40/92, CB και Europay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-49, σκέψη 139). Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, δεν υπήρξε συνεπώς, εκ μέρους της Επιτροπής, αλλαγή μεθόδου που να δικαιολογεί ιδιαίτερη σχετική μνεία στην ανακοίνωση αιτιάσεων.

51 Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καταλήγοντας ότι η Επιτροπή δεν είχε προσβάλει τα δικαιώματα άμυνας της FNCBV ούτε τα δικαιώματα άμυνας της FNSEA, της FNB, της FNPL και των JA, λόγω του ότι δεν ανέφερε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι προετίθετο να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών των μελών τους για τον έλεγχο της τηρήσεως του ανωτάτου ορίου του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.

52 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος που προβάλλει η FNCBV και ο δεύτερος λόγος που προβάλλουν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί του δευτέρου λόγου που προβάλλει η FNCBV και ο οποίος αντλείται από την εκ μέρους του Πρωτοδικείου παραμόρφωση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων

53 Με τον δεύτερο λόγο της, η FNCBV υποστηρίζει ότι οι σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου είναι ανακριβείς, στον βαθμό που το Πρωτοδικείο αλλοίωσε προδήλως το νόημα, το περιεχόμενο ή τη σημασία των στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιόν του. Κατά την ομοσπονδία αυτή, μετά την

πλήρη εξέταση του φακέλου, ενταγμένου στο πλαίσιό του, το Πρωτοδικείο θα έπρεπε να καταλήξει στο ότι η εν λόγω ομοσπονδία δεν είχε προσχωρήσει στην προφορική και μυστική παράταση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 πέραν της ημερομηνίας λήξεώς της.

54 Τα έγγραφα που παραμορφώθηκαν από το Πρωτοδικείο είναι τα ακόλουθα:

— οι χειρόγραφες σημειώσεις του διευθυντή της FNB σχετικά με τη συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2001 (σκέψεις 169 έως 174 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)·

— άλλα έγγραφα που επιβεβαιώνουν ότι οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες ήλθαν σε προφορική συμφωνία, ήτοι η δήλωση του αντιπροέδρου της FNB της 4ης Δεκεμβρίου 2001 προς τη *Vendée agricole* και ένα σημείωμα επικαιρότητας της Fédération vendéenne des producteurs της 5ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψεις 176 και 177 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)·

— αποσπάσματα του ενημερωτικού σημειώματος της FNPL της 10ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)· και

— αποσπάσματα των χειρόγραφων σημειώσεων του διευθυντή της FNB σχετικά με τη συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2001 (σκέψη 180 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

55 Για κάθε ένα από τα έγγραφα αυτά, η FNCBV προσάπτει στο Πρωτοδικείο, κατ' ουσίαν, ότι παραμόρφωσε το νόημά τους και συνεπώς προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση των επίμαχων πραγματικών περιστατικών.

56 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, με τον λόγο αυτό, η FNCBV αμφισβητεί την αποδεικτική αξία την οποία το Πρωτοδικείο προσέδωσε στα εν λόγω έγγραφα.

57 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η FNCBV αμφισβητεί ότι έθεσε εν αμφιβόλω την εκ μέρους του Πρωτοδικείου διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών. Κατά την ομοσπονδία αυτή, «η διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών αποσκοπεί στο να θέσει εν αμφιβόλω αυτά καθ'εαυτά τα πραγματικά περιστατικά ή την εκτίμησή τους, ενώ η παραμόρφωση συνίσταται σε τροποποίηση του περιεχομένου των αποδεικτικών στοιχείων, σε μη συνεκτίμηση των ουσιωδών πτυχών τους ή σε μη συνεκτίμηση του πλαισίου τους».

58 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, από τα άρθρα 225 ΕΚ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Όταν το Πρωτοδικείο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 225 ΕΚ, έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που έχει συναγάγει συναφώς το Πρωτοδικείο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 6ης Απριλίου 2006, C-551/03 P, General Motors κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-3173, σκέψη 51, και της 22ας Μαΐου 2008, C-266/06 P, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 72).

59 Το Δικαστήριο δεν είναι επομένως αρμόδιο να εξακριβώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, καταρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία που το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη σε σχέση με τα περιστατικά αυτά. Συγκεκριμένα, εφόσον η προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και το βάρος αποδείξεως, το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα στοιχεία που του έχουν υποβληθεί. Επομένως η ως άνω

εκτίμηση δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου των στοιχείων αυτών (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσες αποφάσεις General Motors κατά Επιτροπής, σκέψη 52, και Evonik Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 73).

60 Πρέπει εξάλλου να υπενθυμιστεί ότι η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να χρειάζεται να πραγματοποιηθεί νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσες αποφάσεις General Motors κατά Επιτροπής, σκέψη 54, και Evonik Degussa κατά Επιτροπής, σκέψη 74).

61 Εν προκειμένω, η FNCBV δεν ισχυρίζεται ότι είναι ανακριβής η εκ μέρους του Πρωτοδικείου ανάγνωση των διαφόρων εγγράφων τα οποία αυτή παραθέτει. Προσάπτει στο Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, ότι δεν έλαβε υπόψη τις ουσιώδεις πτυχές των εγγράφων αυτών και ότι δεν τα ενέταξε στο πλαίσιό τους. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, υπό το πρόσχημα της παραμόρφωσης, η FNCBV αμφισβητεί στην πραγματικότητα την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση του περιεχομένου των εγγράφων.

62 Εξάλλου, από τις αμφισβητούμενες σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει προδήλως ότι το Πρωτοδικείο δεν προέβη σε ανάγνωση του περιεχομένου των επίμαχων εγγράφων, αλλά σε ερμηνεία αυτών. Στις σκέψεις 169 έως 180 της αποφάσεως αυτής, τις οποίες αμφισβητεί η FNCBV, το Πρωτοδικείο εξέτασε πράγματι τα διαφορετικά έγγραφα και στοιχεία, τα ενέταξε στο πλαίσιό τους, τα ερμήνευσε και εκτίμησε την αποδεικτική αξία εκάστου εξ αυτών. Με τη σκέψη 185 της εν λόγω αποφάσεως, καταλήγει ότι, βάσει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο τη συνέχιση της εφαρμογής της επίδικης συμφωνίας.

63 Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει τα αποδεικτικά στοιχεία και να εκτιμήσει την αποδεικτική τους αξία, ο υπό κρίση λόγος είναι απαράδεκτος.

Επί του τρίτου λόγου που προβάλλει η FNCB και ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο ως προς την εκτίμηση της αποδείξεως της προσχωρήσεως της ομοσπονδίας αυτής στην προφορική συμφωνία

64 Με τον τρίτο της λόγο, που διαιρείται σε δύο σκέλη, η FNCBV υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στη σκέψη 185 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, θεωρώντας αποδεδειγμένη την προσχώρησή της στην προφορική συμφωνία. Κατά την ομοσπονδία αυτή, το Πρωτοδικείο μπορούσε να την καταδικάσει για τη συμμετοχή της στη συμφωνία αυτή όχι βάσει τεκμηρίου, αλλά αποδεικνύοντας τη σαφή προσχώρησή της σε σύμπραξη με τους κτηνοτρόφους, σε ένα πλαίσιο χαρακτηριζόμενο από τη μονομερή έκφραση της βουλήσεως των κτηνοτρόφων να εφαρμόσουν την κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς ως συνδικαλιστική διεκδίκηση.

65 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η FNCBV ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο έδωσε εσφαλμένη νομικά ερμηνεία στα στοιχεία τα οποία έλαβε υπόψη για να αποδείξει την υποτιθέμενη βούληση της ομοσπονδίας αυτής να συνεχίσει τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και τα οποία δεν αποδεικνύουν την πραγματική της βούληση να συνεχίσει να εφαρμόζει την κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς και την αναστολή των εισαγωγών μετά τη λήξη της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001. Η εν λόγω ομοσπονδία αναφέρει:

— τις χειρόγραφες σημειώσεις του διευθυντή της FNB σχετικά με τη συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2001 και αυτή της 5ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψεις 172 και 180 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως),

— το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 6ης Δεκεμβρίου 2001 που απέστειλε ένας εκπρόσωπος της Fédération régionale des syndicats d'exploitants agricoles της Βρετάνης στους προέδρους των FDSEA της περιφέρειάς του (σκέψη 178 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως),

— το ενημερωτικό σημείωμα της FNPL της 10ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως),

— το σημείωμα της FDSEA της Vendée της 18ης Δεκεμβρίου 2001 (σκέψη 182 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και

— έγγραφα στα οποία γίνεται λόγος για τις επί τόπου δράσεις (σκέψεις 183 και 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

66 Στον βαθμό που η FNCBV αποσκοπεί στο να θέσει εν αμφιβόλω την εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, αμφισβητώντας κατ' ουσίαν το γεγονός ότι τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη στις σκέψεις 169 έως 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αρκούν για να αποδειχθεί η προσχώρησή της στη συνέχιση της εφαρμογής της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 πέραν του τέλους του Νοεμβρίου 2001, το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο, καθόσον με αυτό επιχειρείται η επανεξέταση εκτιμήσεων πραγματικών περιστατικών για την οποία, όπως υπενθυμίστηκε στις σκέψεις 58 και 59 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως.

67 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου της λόγου, η FNCBV προβάλλει αντίφαση στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ομοσπονδία αυτή είχε προσχωρήσει στην προφορική συμφωνία και, συγχρόνως, θεώρησε ως αποδεδειγμένο ότι η προσαπτώμενη σε αυτήν συμπεριφορά προέκυπτε από τη μονομερή πίεση των κτηνοτρόφων. Με την τελευταία αυτή διαπίστωση, το

Πρωτοδικείο αναγνώρισε, κατ' αυτήν, στις σκέψεις 279 και 289 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον μονομερή χαρακτήρα των βίαιων δράσεων των κτηνοτρόφων.

68 Το δεύτερο αυτό σκέλος του τρίτου λόγου που προβάλλει η FNCBV πρέπει επίσης να απορριφθεί, διότι βασίζεται σε μια ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που δεν λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι επίμαχες εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου, ήτοι το πλαίσιο της εκ μέρους της Επιτροπής συνεκτίμησης επιβαρυντικών περιστάσεων για την προσαύξηση των προστίμων που επιβλήθηκαν σε ορισμένες ομοσπονδίες κτηνοτρόφων, όπως είναι η FNSEA, η FNB και οι JA.

69 Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να προσάπτεται στο Πρωτοδικείο ότι εξέδωσε πλημμελή απόφαση λόγω αντιφατικού εν προκειμένω σκεπτικού, δεδομένου ότι οι αναφερόμενες στις σκέψεις 279 και 289 της αποφάσεως αυτής επιβαρυντικές περιστάσεις ελήφθησαν υπόψη μόνον αφού καθορίστηκαν ο βαθμός και οι συνθήκες συμμετοχής κάθε εμπλεκόμενης ομοσπονδίας στην προφορική συμφωνία, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που το Πρωτοδικείο εξέτασε στις σκέψεις 169 έως 184 της εν λόγω αποφάσεως και τα οποία αποτελούν το αντικείμενο των αιτιάσεων οι οποίες περιλαμβάνονται στο πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου που απορρίφθηκε με τη σκέψη 66 της παρούσας αποφάσεως. Με βάση τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία, το Πρωτοδικείο μπορούσε, χωρίς να υποπέσει σε αντίφαση, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 92 των προτάσεών του, να διαπιστώσει την ύπαρξη εν προκειμένω συμφωνίας, τονίζοντας εξάλλου συγχρόνως την εκ μέρους των κτηνοτρόφων τέλεση ορισμένων πράξεων πίεσης ή καταναγκασμού.

70 Επομένως, ο τρίτος λόγος που προβάλλει η FNCBV πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και ως εν μέρει αβάσιμος.

Επί του πρώτου λόγου που προέβαλαν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, και ο οποίος αντλείται από την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, καθόσον το Πρωτοδικείο παρέλειψε να λάβει υπόψη δύο ουσιαστικά στοιχεία αποδεικνύοντα τη μη παράταση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 πέραν της 30ής Νοεμβρίου 2001, καθώς και από ελλιπή αιτιολογία επί του σημείου αυτού

71 Με τον πρώτο λόγο τους, η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδείκνυαν ότι, όταν χρησιμοποιήθηκαν οι τιμές που καθορίζονταν στην κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς στις μεταγενέστερες της 30ης Νοεμβρίου 2001 τοπικές συμφωνίες, τούτο υπήρξε συνέπεια όχι μιας συγκλίσεως των βουλήσεων των ομοσπονδιών που είχαν υπογράψει τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001, αλλά της συνδικαλιστικής πίεσης που άσκησαν σε τοπικό επίπεδο οι γεωργοί έναντι των σφαγέων.

72 Κατά τις εν λόγω ομοσπονδίες, επρόκειτο για ένα έγγραφο που απέστειλε με τηλεομοιοτυπία, στις 11 Δεκεμβρίου 2001, ένας από τους διευθυντές της FNB σε μια νομαρχιακή ομοσπονδία και το οποίο περιείχε την κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς συνοδευόμενη από τη μνεία «προσοχή, η κλίμακα αυτή δεν εξακολουθεί να ισχύει βάσει συμφωνίας», και για μια ανακοίνωση της 12ης Δεκεμβρίου 2001 της Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles της Βρετάνης στο οποίο αναφέρεται ότι «οι FDSEA της Βρετάνης, κρίνοντας απαράδεκτη την εξέλιξη των τιμών των μεγάλων βοοειδών, πληροφορούν τους κτηνοτρόφους ότι έχουν αναλάβει την άσκηση πίεσης στους αγοραστές για να αποκατασταθούν οι τιμές στα επίπεδα του Νοεμβρίου».

73 Κατά την FNSEA, την FNB, την FNPL και τους JA όμως, το γεγονός ότι τα δύο αναφερθέντα στην προηγούμενη σκέψη έγγραφα, τα οποία οι ομοσπονδίες αυτές διαβίβασαν στο Πρωτοδικείο μετά τη συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 2006, δεν αναφέρονται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καταδεικνύει ότι το Πρωτοδικείο ουδόλως τα έλαβε υπόψη. Υποστηρίζουν ότι τα δύο αυτά έγγραφα αποδεικνύουν ότι οι ομοσπονδίες των παραγωγών θεωρούσαν ότι οι ομοσπονδίες των σφαγέων δεν δεσμεύονταν πλέον από τη συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και ότι, κατά συνέπεια, οι παραγωγοί δεν μπορούσαν να πετύχουν τις τιμές που περιείχε η κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς που είχε υιοθετηθεί με τη συμφωνία αυτή, παρά μόνο χάρη σε μια τοπικά ασκούμενη συνδικαλιστική πίεση. Παραλείποντας να εξετάσει τα δύο επίμαχα έγγραφα, το Πρωτοδικείο παρέβη την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι συνεπώς για τον λόγο αυτό άκυρη.

74 Είναι αληθές ότι, προκειμένου να εκπληρώσει ορθώς την υποχρέωσή του εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάζει προσεκτικά όλα τα έγγραφα που του έχουν υποβάλει οι διάδικοι και να τα λαμβάνει υπόψη, συμπεριλαμβανομένων αυτών που, όπως εν προκειμένω, τέθηκαν στη δικογραφία μετά την προφορική συζήτηση, στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας κατά την έννοια άρθρου 64 του Κανονισμού του Διαδικασίας. Είναι επίσης αληθές ότι, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο παρέλειψε να αναφέρει τα δύο επίδικα έγγραφα, ήτοι την τηλεομοιοτυπία της 11ης Δεκεμβρίου 2001 και την ανακοίνωση της 12ης Δεκεμβρίου 2001.

75 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως δεν επιβάλλει στο Πρωτοδικείο να παραθέτει αιτιολογία που να ακολουθεί σε όλη τους την έκταση και έναν προς έναν όλους τους συλλογισμούς που διατύπωσαν οι διάδικοι, καθόσον η αιτιολογία μπορεί να είναι έμμεση, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει στους μεν ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να γνωρίσουν τους λόγους για τους οποίους ελήφθησαν τα σχετικά μέτρα, στο δε αρμόδιο δικαστήριο επαρκή στοιχεία για να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ., συναφώς, τις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2001, C-120/99, Ιταλία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-7997, σκέψη 28, καθώς και C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-123, σκέψη 372).

76 Όσον αφορά την εκτίμηση του αν η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 είχε ανανεωθεί προφορικά και μυστικά πέραν της 30ής Νοεμβρίου 2001, το Πρωτοδικείο εξέτασε λεπτομερώς, στις σκέψεις 164 έως 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπό το φως των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, τα έγγραφα επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή για να εκδώσει την επίδικη απόφαση και των οποίων οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες επέκριναν την αποδεικτική αξία. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το περιεχόμενο των εγγράφων τα οποία εξέτασε στις σκέψεις 169 έως 184 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δημιουργούσε την πεποίθηση ότι, όπως υποστήριξε η Επιτροπή, κατά τις συνεδριάσεις της 29ης Νοεμβρίου και της 5ης Δεκεμβρίου 2001, αποφασίστηκε η παράταση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001.

77 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε, στις σκέψεις 186 και 187 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι ομοσπονδίες των κτηνοτρόφων συνέχισαν μυστικά την εκτέλεση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001, υιοθετώντας ταυτόχρονα μια επικοινωνιακή στρατηγική που αποσκοπούσε στη δημόσια διαβεβαίωση του ότι η

συμφωνία αυτή δεν είχε παραταθεί και στην προβολή του αιτήματος της εφαρμογής των τιμών της κλίμακας υπό τη μορφή συνδικαλιστικής διεκδίκησης.

78 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος που προέβαλαν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου που προέβαλε η FNCBV και ο οποίος αντλείται από το ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και η προφορική συμφωνία δεν είναι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό

79 Με τον τέταρτο λόγο της, που προέβαλε επικουρικώς, η FNCBV ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να διαπιστώσει ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 δεν ήταν αντίθετη προς τον ανταγωνισμό, λόγω του οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου συνήφθη η συμφωνία αυτή, και ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να προβεί σε ανάλυση των ενδεχομένων συνεπειών της παρατάσεως της εν λόγω συμφωνίας.

80 Η FNCBV υποστηρίζει ότι, για την εκτίμηση του ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 ήταν αντίθετη προς τον ανταγωνισμό, το Πρωτοδικείο έπρεπε να λάβει υπόψη το οικονομικό πλαίσιο. Κατά την ομοσπονδία αυτή, η υπόθεση ήταν πολύ ιδιάζουσα, υπό την έννοια ότι ο σχετικός τομέας βρισκόταν σε απολύτως εξαιρετική κατάσταση, λόγω της οποίας οι κοινοτικές αρχές είχαν δημιουργήσει ένα σύστημα παρέμβασης για την αγορά των σφαγίων και για την παροχή της δυνατότητας επιβίωσης στους κτηνοτρόφους.

81 Η FNCBV έχει την άποψη ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να αποδείξει την παράταση της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 με βάση την εξέταση των συνεπειών της συμφωνίας αυτής στις τιμές που ίσχυαν κατά την επίμαχη περίοδο. Συναφώς, η FNCBV ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η παράταση αυτή δεν είχε συνέπειες, λόγω του ότι τα διάφορα σφαγεία στις περιφέρειες δεν τήρησαν την κλίμακα των ελαχίστων τιμών αγοράς. Προς τούτο, η FNCBV προσκόμισε πίνακες περιέχοντες τις τιμές που εφάρμοζαν τα σφαγεία σε διάφορες περιφέρειες της Γαλλίας και οι οποίοι υποτίθεται ότι αποδεικνύουν ότι οι πράγματι εφαρμοζόμενες τιμές διέφεραν από περιφέρεια σε περιφέρεια και, κατά την πλειονότητά τους, κατώτερες από τις τιμές που καθόριζε η κλίμακα αυτή μετά την αναστολή της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001.

82 Ο λόγος αυτός δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, καθόσον στηρίζεται σε εσφαλμένη ανάγνωση των σκέψεων 81 έως 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

83 Συγκεκριμένα, κατ' αρχάς, στη σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η δέσμευση περί αναστολής των εισαγωγών, που προέβλεπε η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001, αποσκοπούσε στη στεγανοποίηση της γαλλικής εθνικής αγοράς και στον περιορισμό κατά συνέπεια του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 84 και 85 της αποφάσεως αυτής, ότι οι ομοσπονδίες που είχαν συνάψει τη συμφωνία αυτή συμφώνησαν σχετικά με μια κλίμακα ελαχίστων τιμών αγοράς, της οποίας την τήρηση δεσμεύτηκαν να διασφαλίζουν, περιορίζοντας το περιθώριο εμπορικής διαπραγμάτευσης των κτηνοτρόφων και των σφαγέων και νοθεύοντας τη διαμόρφωση των τιμών στις σχετικές αγορές.

84 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο εξέτασε, με τις σκέψεις 86 έως 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το πλαίσιο εντός του οποίου συνήφθη η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001. Συναφώς, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη τόσο την ιδιαιτερότητα των γεωργικών αγορών, στις οποίες εφαρμόζονται, με ορισμένες εξαιρέσεις, οι κανόνες του κοινοτικού ανταγωνισμού, όσο και τις πραγματικές και νομικές συνθήκες της εφαρμογής της συμφωνίας αυτής σε μια κατάσταση κρίσης του τομέα των βοοειδών.

85 Έτσι, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι οι τιμές που καθορίστηκαν για σημαντικό μέρος των αγελάδων ήταν πολύ υψηλότερες από τις τιμές παρεμβάσεως που καθόρισε η Επιτροπή. Το Πρωτοδικείο έκρινε επίσης ότι ο κανονισμός (ΕΚ) 2790/1999 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1999, για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ L 336, σ. 21), τον οποίον επικαλέσθηκαν οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, δεν είχε εφαρμογή εν προκειμένω, καθόσον η παραγωγή των μελών των ομοσπονδιών των κτηνοτρόφων υπερέβαινε κατά πολύ το ανώτατο όριο του 30 % της σχετικής αγοράς, πέραν του οποίου ο κανονισμός αυτός δεν επιτρέπει τη χορήγηση της ανά κατηγορία εξαιρέσεως που καθορίζεται υπέρ των καθέτων συμφωνιών.

86 Από την εξέταση αυτή της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της FNCBV, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη το οικονομικό πλαίσιο της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 για την εκτίμηση του ότι είναι αντίθετη προς τον ανταγωνισμό.

87 Εξάλλου, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, περιττεύει η συνεκτίμηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας, εφόσον η συμφωνία αυτή έχει ως σκοπό τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 429, 496, καθώς και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 491).

88 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο, δεδομένου ότι είχε καταλήξει στο ότι ήταν αποδεδειγμένος ο αντίθετος προς τον ανταγωνισμό σκοπός της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001, ορθώς έκρινε, στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν όφειλε να ερευνήσει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα των ληφθέντων βάσει της συμφωνίας αυτής μέτρων στη λειτουργία του ανταγωνισμού. Δεδομένου επίσης ότι η παράταση της εν λόγω συμφωνίας πέραν της 30ής Νοεμβρίου 2001 είχε αποδειχθεί βάσει εγγράφων στοιχείων, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εκτιμώντας ότι δεν ήταν αναγκαίο να αποδειχθεί η παράταση αυτή και βάσει της εξετάσεως των αποτελεσμάτων της στις τιμές που εφαρμόζονταν κατά την επίμαχη περίοδο.

89 Επομένως, ο τέταρτος λόγος που προέβαλε η FNCBV πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου που προβάλλουν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA και επί του πέμπτου λόγου που προβάλλει η FNCBV, οι οποίοι αντλούνται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17

90 Με τον τρίτο λόγο τους, η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, υποστηριζόμενοι από τη Γαλλική Δημοκρατία, ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο πλανήθηκε περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι το ανώτατο όριο των προστίμων που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 μπορούσε να υπολογισθεί με βάση τον κύκλο εργασιών των μελών τους και όχι με βάση τον κύκλο εργασιών κάθε ομοσπονδίας. Οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες υποστηρίζουν ότι τούτο συνιστά ριζική αλλαγή σε σχέση με την ακριβή, αντικειμενική και δικαιολογημένη απαίτηση που θέτει η νομολογία, ήτοι ότι η συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των μελών μιας ενώσεως επιχειρήσεων για τον υπολογισμό του ανωτάτου αυτού ορίου εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι η ένωση αυτή πρέπει, δυνάμει των εσωτερικών της κανόνων, να μπορεί να δεσμεύει τα μέλη της. Επικουρικώς, η Γαλλική Δημοκρατία προσθέτει ότι, δεδομένου ότι οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες δεν διαθέτουν τη δυνατότητα να δεσμεύουν τα μέλη τους, το Πρωτοδικείο δεν έπρεπε να δεχθεί τη συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών αυτών για τον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου του προστίμου που καθορίζει η εν λόγω διάταξη χωρίς να ερευνήσει αν η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 είχε πράγματι επηρεάσει την αγορά του βοείου κρέατος.

91 Με το πρώτο σκέλος του πέμπτου της λόγου, η FNCBV ισχυρίζεται ότι μια τέτοια μεταστροφή της νομολογίας, η οποία δεν συνοδεύεται από επαρκή αιτιολογία, είναι αντίθετη προς την αρχή της ασφαλείας δικαίου, στον βαθμό που οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να διακρίνουν τις περιπτώσεις στις οποίες το ανώτατο όριο του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 θα υπολογιζόταν με βάση τον κύκλο εργασιών μιας ενώσεως επιχειρήσεων και εκείνες στις οποίες θα υπολογιζόταν με βάση το άθροισμα των κύκλων εργασιών των μελών της ενώσεως αυτής.

92 Πρέπει να τονιστεί ότι ο τρίτος λόγος που προέβαλαν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA και το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου που προέβαλε η FNCBV στηρίζονται σε εσφαλμένη παραδοχή η οποία ορθώς απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο με τις σκέψεις 316 έως 319 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

93 Συγκεκριμένα, είναι αληθές ότι, όπως υπενθύμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 317 της εν λόγω αποφάσεως, το ανώτατο όριο του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 μπορεί, κατά πάγια νομολογία, να υπολογίζεται με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε το σύνολο των επιχειρήσεων μελών μιας ενώσεως επιχειρήσεων, τουλάχιστον όταν η ένωση αυτή μπορεί να δεσμεύσει τα μέλη της. Ωστόσο, όπως τόνισε και το Πρωτοδικείο στην επόμενη σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η νομολογία αυτή δεν αποκλείει ότι, σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, η συνεκτίμηση αυτή μπορεί επίσης να είναι δυνατή, ακόμη και αν η οικεία ένωση επιχειρήσεων δεν διαθέτει τυπικώς τη δυνατότητα να δεσμεύει τα μέλη της.

94 Η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA ισχυρίζονται ωστόσο ότι, με την πιο πρόσφατη νομολογία, ήτοι με τη σκέψη 66 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Finnboard κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο απέκλεισε σαφώς τη συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των μελών μιας ενώσεως επιχειρήσεων, αν η ένωση αυτή δεν διαθέτει τη δυνατότητα να δεσμεύει τα μέλη της.

95 Η ανάγνωση αυτή της εν λόγω αποφάσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

96 Συγκεκριμένα, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στη σκέψη 53 των προτάσεών του, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η σκέψη 66 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Finnboard κατά Επιτροπής προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις μέλη της ενώσεως στην οποία η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο δεν είχαν εμπλακεί στην τέλεση της παραβάσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν επιβάλλεται πρόστιμο σε ένωση επιχειρήσεων της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν αντιστοιχεί προς το μέγεθος ή την ισχύ της στην αγορά, η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει υπόψη τους κύκλους εργασιών

των επιχειρήσεων μελών της ενώσεως αυτής, προκειμένου να καθορίσει μια αποτρεπτική κύρωση, αλλ' ότι, προς τούτο, απαιτείται η εν λόγω ένωση να έχει, δυνάμει των εσωτερικών της κανόνων, τη δυνατότητα να δεσμεύει τα μέλη της.

97 Κατά συνέπεια, όπως τόνισε η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο εδικαιούτο να θεωρήσει ότι όταν, όπως εν προκειμένω, τα μέλη μιας ενώσεως επιχειρήσεων μετέσχον ενεργά στην εφαρμογή μιας αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμφωνίας, οι κύκλοι εργασιών των μελών αυτών μπορούσαν να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό της κυρώσεως, έστω και αν η οικεία ένωση, αντίθετα προς την κατάσταση που διαλαμβάνεται στη σκέψη 66 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Finnboard κατά Επιτροπής, δεν διαθέτει τη δυνατότητα να δεσμεύει τα μέλη της. Συνεπώς, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 319 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι μια τέτοια συνεκτίμηση δικαιολογείται στις «περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση την οποία διέπραξε μία ένωση αφορά τις δραστηριότητες των μελών της και οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό επίμαχες πρακτικές εκτελούνται άμεσα από την ένωση προς όφελος των μελών της και σε συνεργασία με αυτά, καθόσον η ένωση δεν έχει αντικειμενικά συμφέροντα αυτοτελή σε σχέση με αυτά των μελών της».

98 Επιπλέον, κάθε άλλη ερμηνεία θα ήταν αντίθετη προς την ανάγκη διασφαλίσεως του αποτρεπτικού χαρακτήρα των κυρώσεων που επιβάλλονται για παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς τόνισε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 318 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η δυνατότητα της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα καταλλήλου ποσού θα μπορούσε στην αντίθετη περίπτωση να διακυβευθεί, στον βαθμό που σε ενώσεις με πολύ μικρό κύκλο εργασιών, οι οποίες όμως έχουν ως μέλη, έστω και αν δεν μπορούν να τις δεσμεύσουν τυπικώς, μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων οι οποίες, συνολικά, πραγματοποιούν σημαντικό κύκλο εργασιών, θα μπορούσαν να επιβληθούν ως κυρώσεις μόνο μικρά πρόστιμα, έστω και αν οι διαπραχθείσες από αυτές παραβάσεις μπορούσαν να ασκήσουν σημαντική επιρροή στις σχετικές αγορές.

99 Αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η FNCBV, από τις σκέψεις 318 έως 325 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμο επί του σημείου αυτού την εν λόγω απόφαση.

100 Οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες ισχυρίζονται επίσης ότι, στις σκέψεις 320 έως 323 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, για να μην εφαρμόσει, εν προκειμένω, την πάγια νομολογία που αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες το ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 πρέπει να υπολογισθεί με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε το σύνολο των επιχειρήσεων μελών μιας ενώσεως, το Πρωτοδικείο χρησιμοποίησε τέσσερα κριτήρια που συνήγαγε από τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως και τα οποία χαρακτήρισε ως «ειδικές περιστάσεις». Πρόκειται για τις περιπτώσεις στις οποίες η οικεία ένωση επιχειρήσεων έχει ως κύρια αποστολή την υπεράσπιση και την εκπροσώπηση των συμφερόντων των μελών της, η επίμαχη αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμφωνία αφορά τη δραστηριότητα των μελών της ενώσεως αυτής και όχι τη δραστηριότητα της ενώσεως, η συμφωνία αυτή συνήφθη προς όφελος των μελών της εν λόγω ενώσεως και τα μέλη αυτά συνεργάσθηκαν για την επίμαχη αντίθετη προς τον ανταγωνισμό πρακτική.

101 Πάντως, κατά την FNSEA, την FNB, την FNPL και τους JA, αφενός, τρία από τα κριτήρια αυτά πληρούνται φυσικά στην περίπτωση μιας ενώσεως επιχειρήσεων. Αφετέρου, οι τοπικές συμφωνίες και οι δράσεις ορισμένων ομάδων κτηνοτρόφων, που διαλαμβάνονται στη σκέψη 323 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν αποδεικνύουν τη συνεργασία του συνόλου των ενεργών μελών των ομοσπονδιών αυτών στην αγορά του βοείου κρέατος, αλλά μόνον τη συνεργασία ορισμένων από αυτές. Έτσι, το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Πρωτοδικείο δεν δικαιολογείται βάσει αντικειμενικού δεσμού μεταξύ των εν λόγω ομοσπονδιών και του συνόλου των μελών τους και δεν στηρίζεται σε έμμεση συμμετοχή των εν λόγω μελών στην επίμαχη, στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς, αντίθετη προς τον ανταγωνισμό πρακτική.

102 Τα επιχειρήματα αυτά στηρίζονται σε εσφαλμένη ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

103 Συγκεκριμένα, με τη σκέψη 319 της εν λόγω αποφάσεως, το Πρωτοδικείο προσδιόρισε νέες ειδικές περιστάσεις, που εφαρμόζονται στις περιπτώσεις παραβάσεων που διαπράττονται από ενώσεις επιχειρήσεων και οι οποίες προστίθενται σε αυτές που έχει ήδη αναγνωρίσει η νομολογία. Αντίθετα, στις σκέψεις 320 έως 323 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε αν, εν προκειμένω, οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες τελούσαν σε αυτές τις ειδικές περιστάσεις, προκειμένου να αποφασίσει αν το ανώτατο όριο του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 έπρεπε να καθοριστεί με βάση τον κύκλο εργασιών των μελών τους, αντί με βάση τον κύκλο εργασιών των ομοσπονδιών αυτών.

104 Πρέπει να τονιστεί, αφενός, ότι η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA δεν αμφισβητούν τις έναντι αυτών διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου που περιέχονται στις σκέψεις 320 έως 322 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, ότι, όπως υπενθυμίστηκε στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου των στοιχείων αυτών (βλ. αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-104/00 P, DKV κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2002, σ. I-7561, σκέψη 22, και της 13ης Μαρτίου 2008, C-125/06 P, Επιτροπή κατά Infront WM, Συλλογή 2008, σ. I-1451, σκέψη 57). Εν προκειμένω όμως δεν έχει προβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών

105 Κατά την FNCBV, δύο από τα τέσσερα σωρευτικά απαιτούμενα στοιχεία που έχει καθορίσει το Πρωτοδικείο δεν πληρούνται στην περίπτωσή της. Η ομοσπονδία αυτή ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η υπογραφή της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 δεν παρουσίαζε κανένα ενδιαφέρον για τα μέλη της, καθόσον συνεπαγόταν τη θέσπιση συνιστώμενων ελαχίστων τιμών αγοράς των ζώων. Η συμφωνία αυτή ήταν συνεπώς αντίθετη προς το συμφέρον τους. Επιπλέον, η υπογραφή της συμφωνίας αυτής δεν κατέστησε δυνατή την άρση του αποκλεισμού των σφαγείων, καθόσον οι αποκλεισμοί συνέχισαν, όπως τούτο αποδεικνύεται από τον φάκελο της Επιτροπής. Η έλλειψη ενδιαφέροντος των μελών της εν λόγω ομοσπονδίας για την υπογραφή της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 επιβεβαιώνεται εξάλλου από τον πολύ μικρό αριθμό τοπικών συμφωνιών που επικαλέστηκε η Επιτροπή.

106 Δεύτερον, η αυτοτέλεια των συμφερόντων της FNCBV σε σχέση με τα συμφέροντα των μελών της εκδηλώνεται όχι μόνον από το γεγονός ότι δεν διαθέτει την εξουσία να τα δεσμεύει, αλλά και από τον περιορισμένο αριθμό τοπικών συμφωνιών μεταγενέστερων της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001.

107 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

108 Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει αν το Πρωτοδικείο ορθώς κατέληξε, με τη σκέψη 322 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 είχε συναφθεί ευθέως προς όφελος των βασικών μελών της FNCBV και, με τη σκέψη 323 της αποφάσεως αυτής, στο ότι η συμφωνία αυτή είχε τεθεί κυρίως σε εφαρμογή με τη σύναψη τοπικών συμφωνιών μεταξύ των νομαρχιακών ομοσπονδιών και των τοπικών γεωργικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, αφενός, και των επιχειρήσεων σφαγής, αφετέρου.

109 Η FNCBV υποστηρίζει επίσης ότι ούτε η Επιτροπή ούτε το Πρωτοδικείο απέδειξαν ότι ήταν αδύνατον να καταστούν οι επιχειρήσεις μέλη των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών αποδέκτες των αποφάσεων της Επιτροπής, με συνέπεια να επιβληθούν τα πρόστιμα ατομικώς στα μέλη αυτά. Κατά την FNCBV, από το σημείο 5, στοιχείο γ΄, των κατευθυντηρίων γραμμών προκύπτει ότι η Επιτροπή, μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι αδύνατο να επιβληθούν ατομικά πρόστιμα στα μέλη μιας ενώσεως επιχειρήσεων, μπορεί να επιβάλει στην ένωση αυτή πρόστιμο, ισοδύναμο με το σύνολο των προστίμων που θα είχε επιβάλει στα μέλη αυτής. Στο μέτρο που η Επιτροπή και το Πρωτοδικείο δεν επιχείρησαν να αιτιολογήσουν τη χρησιμοποίηση του αθροίσματος των κύκλων εργασιών των μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων του επιβλήθηκαν σε αυτές, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη και πρέπει να ακυρωθεί.

110 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο ισχυρισμός αυτός, που αφορά την παράβαση του σημείου 5, στοιχείο γ΄, των κατευθυντηρίων γραμμών, προβλήθηκε από την FNCBV για πρώτη φορά κατ' αναίρεση. Επομένως, δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 118 του ίδιου κανονισμού, ο ισχυρισμός αυτός συνιστά νέο ισχυρισμό, εφόσον δεν στηρίζεται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

111 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος που προβάλλουν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA, καθώς και το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου που προβάλλει η FNCBV, πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει απαράδεκτοι και ως εν μέρει αβάσιμοι.

112 Με το δεύτερο σκέλος του πέμπτου λόγου, η FNCBV ισχυρίζεται ότι οι λόγοι που διατυπώνονται στις σκέψεις 320 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως έρχονται σε αντίφαση με αυτούς που αναπτύσσονται στις σκέψεις 341 επ. της ίδιας αποφάσεως και οι οποίοι αφορούν την εφαρμογή του κανόνα περί μη σωρεύσεως των κυρώσεων.

113 Συγκεκριμένα, στη σκέψη 341 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο τόνισε την υπογραφή, τη συμμετοχή, την ευθύνη, τον ατομικό ρόλο και μάλιστα τη θέση σε εφαρμογή της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 από τις αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, για να δικαιολογήσει το γεγονός ότι η κύρωση επιβλήθηκε σε αυτές και όχι στα μέλη τους. Αντίθετα, με τις σκέψεις 320 επ. της αποφάσεως αυτής, τονίστηκε το γεγονός ότι η συμφωνία αυτή δεν αφορούσε τη δραστηριότητα των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, ότι τα ληφθέντα μέτρα δεν τις έθιγαν, ότι η εν λόγω συμφωνία συνήφθη ευθέως προς όφελος των μελών των ομοσπονδιών αυτών και, τέλος, ότι η ίδια αυτή συμφωνία τέθηκε σε εφαρμογή από τα μέλη των εν λόγω ομοσπονδιών.

114 Έτσι, το Πρωτοδικείο ανέπτυξε δύο αντιφατικές αιτιολογίες, αποσκοπώντας, στην πρώτη περίπτωση, να υποστηρίξει ότι οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες είχαν άμεσο και ενεργό ρόλο στη σύναψη και στην εφαρμογή της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001 και, στη δεύτερη περίπτωση, να τονίσει ότι οι ομοσπονδίες αυτές δεν ήταν παρά ο διαφανής φορέας των μελών τους.

115 Επιπλέον, θεωρώντας, στη σκέψη 341 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες είχαν προσωπική συμμετοχή στις παραβάσεις για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις με την επίδικη απόφαση, το Πρωτοδικείο αναγνώρισε εμμέσως ότι η συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των μελών τους για τον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 δεν ήταν δικαιολογημένη εν προκειμένω.

116 Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι η περιεχόμενη στη σκέψη 343 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κρίση του Πρωτοδικείου, ότι η επίδικη απόφαση δεν επέβαλε κύρωση στα βασικά μέλη των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, έρχεται σε αντίφαση προς το γεγονός ότι στη σκέψη 319 της ίδιας αποφάσεως η συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των μελών αυτών για τον υπολογισμό του εν λόγω ανωτάτου ορίου του 10 % αιτιολογήθηκε από το ότι η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 συνήφθη ευθέως προς όφελος των εν λόγω μελών και σε συνεργασία με αυτά.

117 Οι υποτιθέμενες αυτές αντιφάσεις του σκεπτικού στηρίζονται σε εσφαλμένη ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Για τον λόγο αυτό, το δεύτερο σκέλος του πέμπτου λόγου που προέβαλε η FNCBV δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

118 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, προκειμένου να αποφασίσει αν το ανώτατο όριο του 10 % που προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 έπρεπε να υπολογισθεί με βάση τον κύκλο εργασιών του συνόλου των μελών των

αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, το Πρωτοδικείο έλεγξε, με τις σκέψεις 320 έως 323 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αν οι ομοσπονδίες αυτές τελούσαν υπό τις ειδικές περιστάσεις που προσδιορίστηκαν στη σκέψη 319 της αποφάσεως αυτής, ήτοι αν η παράβαση που τέλεσαν οι εν λόγω ομοσπονδίες αφορούσε τη δραστηριότητα των μελών τους και αν οι επίμαχες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές είχαν εκτελεσθεί από τις εν λόγω ομοσπονδίες ευθέως προς όφελος των μελών τους και σε συνεργασία με αυτά. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, το Πρωτοδικείο εξέτασε την αποστολή των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, προσδιόρισε τη δραστηριότητα την οποία αφορούσε η συμφωνία της 24ης Οκτωβρίου 2001 και όσους ωφελούνται από τη συμφωνία αυτή και εξέτασε τους τρόπους εφαρμογής αυτής.

119 Αντιθέτως, με τις σκέψεις 341 έως 345 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον λόγο που αφορούσε την εκ μέρους της Επιτροπής παραβίαση της αρχής περί μη σωρεύσεως των κυρώσεων. Συναφώς, αφενός, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η κύρωση που επιβλήθηκε σε κάθε αναιρεσείουσα ομοσπονδία οφείλεται στη συμμετοχή και στην ιδία ευθύνη εκάστης όσον αφορά την παράβαση, καθόσον όλες οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες συμμετέσχον καίτοι με διαφορετική ένταση και ανάμιξη. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι η επίδικη απόφαση δεν επέβαλε πλείονες κυρώσεις στους ίδιους φορείς ή στα ίδια πρόσωπα για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, καθόσον δεν επέβαλε κυρώσεις στα άμεσα ή έμμεσα βασικά μέλη των ομοσπονδιών αυτών.

120 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν διατύπωσε στην απόφασή του αντιφατικό σκεπτικό όταν, με βάση τη συλλογιστική του, κατέληξε, με τη σκέψη 324 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, για τον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου του 10 % που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, εδικαιολογείτο η συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών των βασικών μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών και, με τη σκέψη 344 της ίδιας αποφάσεως, ότι δεν υφίστατο ταυτότητα των παραβατών, στον βαθμό που η προσβαλλόμενη απόφαση δεν επέβαλε πλείονες κυρώσεις στους ίδιους φορείς ή στα ίδια πρόσωπα για τα ίδια πραγματικά περιστατικά.

121 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πέμπτου λόγου που προέβαλε η FNCBV πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

122 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος που προέβαλαν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA και ο πέμπτος λόγος που προέβαλε η FNCBV πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί του τετάρτου λόγου που προβάλλουν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA και ο οποίος αντλείται από την παράβαση του κανόνα περί μη σωρεύσεως και από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας των κυρώσεων, καθόσον το Πρωτοδικείο επέβαλε σε εκάστη των ομοσπονδιών αυτών χωριστό πρόστιμο, λαμβάνοντας υπόψη το άθροισμα του κύκλου εργασιών των κοινών μελών τους

123 Με τον τέταρτο λόγο τους, η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε, χωρίς να παραβιάσει τις αρχές της μη σωρεύσεως και της αναλογικότητας των κυρώσεων και χωρίς να υποπέσει σε αντιφάσεις, να επιβάλει χωριστά πρόστιμα στην FNSEA και σε εκάστη των τριών υπο-ομοσπονδιών της, των οποίων τα ενεργά μέλη στην αγορά του βοείου κρέατος είναι κοινά. Το Πρωτοδικείο έπρεπε να διαπιστώσει ότι καμία από τις τέσσερις ομοσπονδίες δεν είχε αυτοτελή συμφέροντα σε σχέση με τα συμφέροντα των κοινών μελών τους, καθώς και με τα συμφέροντα των τριών άλλων ομοσπονδιών, και δεν έπρεπε να επικυρώσει τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων που εφάρμοσε η Επιτροπή σε εκάστη των ομοσπονδιών και ο οποίος στηριζόταν στο άθροισμα του κύκλου εργασιών των εν λόγω μελών.

124 Οι εν λόγω ομοσπονδίες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο, προκειμένου να δικαιολογήσει τη σώρευση των κυρώσεων, αντιμετώπισε εκάστη των τεσσάρων αναιρεσειουσών ομοσπονδιών στο γενικό πλαίσιο, ήτοι ως διακριτές νομικές προσωπικότητες με ιδίους προϋπολογισμούς και ίδια συμφέροντα. Αντιθέτως, για να δικαιολογήσει τη μη υπέρβαση του ανωτάτου ορίου, έλαβε υπόψη κάθε μία ομοσπονδία στο συγκεκριμένο πλαίσιο της σύναψης της συμφωνίας της 24ης Οκτωβρίου 2001, δηλαδή τις θεώρησε ως ομοσπονδίες που έχουν και οι τέσσερις ενεργήσει προς ένα και το αυτό συμφέρον, ήτοι το συμφέρον των κοινών μελών τους που δραστηριοποιούνται στην αγορά του βοείου κρέατος Οι τέσσερις αναιρεσείουσες ομοσπονδίες είναι της γνώμης ότι θα μπορούσε να επιβληθεί κύρωση μόνο σε μία

ομοσπονδία, ήτοι στην FNSEA ή στην FNB, σε εκάστη των οποίων ανήκει το σύνολο των κοινών μελών, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής δυνατότητας των εν λόγω μελών, και ότι η ποινή που επιβλήθηκε στις τρεις άλλες ομοσπονδίες θα έπρεπε να λαμβάνει υπόψη μόνον το ύψος των δικών τους εσόδων.

125 Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι, στον βαθμό που τα βασικά μέλη των τεσσάρων αναιρεσειουσών ομοσπονδιών μπορεί να είναι κοινά σε αρκετές από αυτές, το Πρωτοδικείο υπερεκτίμησε την οικονομική ισχύ των εν λόγω ομοσπονδιών. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη οι κύκλοι εργασιών των μελών της κάθε μίας από τις τέσσερις αναιρεσείουσες ομοσπονδίες για τον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου των προστίμων που τους επιβλήθηκαν καταλήγει αναγκαστικά στην επιβολή δυσανάλογου προστίμου σε αυτές.

126 Τα επιχειρήματα αυτά, που προέβαλαν ήδη πρωτοδίκως οι ίδιες αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, απορρίφθηκαν από το Πρωτοδικείο με τις σκέψεις 340 έως 346 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

127 Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, καταρχάς, τη νομολογία ότι η εφαρμογή της αρχής non bis in idem εξαρτάται από την τριπλή προϋπόθεση της ταυτότητας των πραγματικών περιστατικών, της ταυτότητας του παραβάτη και της ταυτότητας του προστατευομένου εννόμου συμφέροντος, η δε αρχή αυτή απαγορεύει την επιβολή πλειόνων κυρώσεων στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια παράνομη συμπεριφορά προς προστασία του ιδίου εννόμου αγαθού, και διαπίστωσε ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή είχε επιβάλει κυρώσεις στις αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, λόγω της συμμετοχής στην παράβαση και του βαθμού της ευθύνης εκάστης των ομοσπονδιών αυτών.

128 Το Πρωτοδικείο θεώρησε, εν συνεχεία, ότι το γεγονός ότι η FNB, η FNPL και οι JA είναι μέλη της FNSEA δεν σημαίνει ότι στις ομοσπονδίες αυτές επιβλήθηκαν πλείονες κυρώσεις για την ίδια παράβαση, καθόσον οι ομοσπονδίες αυτές αποτελούν αυτοτελή νομικά πρόσωπα, έχουν χωριστούς προϋπολογισμούς και σκοπούς που δεν συμπίπτουν πάντοτε, διεξάγουν δε τις αντίστοιχες συνδικαλιστικές τους δραστηριότητες προς υπεράσπιση ιδίων και ειδικών συμφερόντων.

129 Τέλος, με βάση τη νομολογία του, σύμφωνα με την οποία το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών των μελών μιας ενώσεως επιχειρήσεων κατά τον καθορισμό του ανωτάτου ορίου του 10 % ουδόλως σημαίνει ότι τους επιβάλλεται πρόστιμο ούτε, αυτό καθεαυτό, ότι η εν λόγω ένωση υποχρεούται να μετακυλίσει στα μέλη της την επιβάρυνση του προστίμου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου CB και Europay κατά Επιτροπής, σκέψη 139), το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 343 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση δεν επέβαλε κυρώσεις στους επιμέρους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων που είναι έμμεσα μέλη των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, το γεγονός ότι τα βασικά μέλη της FNB, της FNPL και των JA είναι επίσης μέλη της FNSEA δεν εμπόδιζε την Επιτροπή να επιβάλει ατομικώς κυρώσεις σε καθεμία από τις ομοσπονδίες αυτές.

130 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο καλώς κατέληξε, με τη σκέψη 344 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής non bis in idem, καθόσον δεν υφίστατο ταυτότητα παραβατών, ούτε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον στα άμεσα ή έμμεσα μέλη των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών δεν επιβλήθηκαν δις πρόστιμα για μία και την αυτή παράβαση.

131 Επομένως, ο τέταρτος λόγος που προέβαλαν η FNSEA, η FNB, η FNPL και οι JA πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του έκτου λόγου που προέβαλε η FNCBV και με τον οποίο ζητείται η μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε

132 Με τον έκτο λόγο της, η FNCBV προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι παρέβη το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, καθορίζοντας το επιβληθέν σε αυτή πρόστιμο σε 360 000 ευρώ, καθόσον το ποσόν αυτό αντιστοιχεί στο 20 % περίπου του κύκλου εργασιών της, ήτοι στο ύψος των εσόδων της, ενώ η εν λόγω διάταξη καθορίζει το ανώτατο όριο του προστίμου που μπορεί να επιβληθεί στο 10 % του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που έχουν διαπράξει παράβαση.

133 Ωστόσο, ο λόγος αυτός, δεδομένου ότι στηρίζεται στην παραδοχή ότι η Επιτροπή δεν εδικαιούτο, για να ελέγξει αν το ύψος του επιβληθέντος προστίμου υπερέβαινε το ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών που καθορίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών των μελών των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών, πρέπει να απορριφθεί, καθόσον η παραδοχή αυτή, για τους λόγους που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 92 έως 111 της παρούσας αποφάσεως, είναι εσφαλμένη.

134 Δεδομένου ότι απορρίφθηκαν όλοι οι λόγοι αναιρέσεως που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες ομοσπονδίες, η αίτησή τους αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

135 Δυνάμει του άρθρου 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται στη διαδικασία της αιτήσεως αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου

136 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη των αναιρεσειουσών ομοσπονδιών και αυτές ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικασθούν στα δικαστικά έξοδα.

137 Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Coop de France bétail et viande, πρώην Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), τη Fédération nationale des

syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), τη Fédération nationale bovine (FNB), τη Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL) και τους Jeunes agriculteurs (JA) στα δικαστικά έξοδα.

3) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

(υπογραφές)